

Dorpsplan Vortum-Mullem



1. Inleiding

De vitaliteit van de kern Vortum-Mullem is van groot belang voor het woon- en leefgenot van haar bewoners. Als we het hebben over vitaliteit dan gaat het over prettig wonen en leven. Voldoende voorzieningen, een goed en passend woningaanbod maar ook het voor elkaar zorgdragen als bewoners zijn hier voorbeelden van.

Vortum-Mullem is een kern met een sterke sociale verbondenheid tussen haar inwoners en heeft een rijk verenigingsleven. Samen met de landelijke ligging en korte afstand tot Boxmeer is dit een van de punten die Vortum-Mullem zo aantrekkelijk maakt. Op dit moment zijn er echter verschillende ontwikkelingen waardoor de vitaliteit onder druk kan komen te staan. Het wegtrekken van jongeren, een toenemende zorgvraag onder ouderen en een verschraving van het voorzieningenniveau zijn hier voorbeelden van. Dit tegen de achtergrond van bezuinigingen bij diverse maatschappelijke instanties, een terugtrekkende overheid en een veranderende samenstelling van de bevolking.

Doel van het dorpsplan

Om de kracht van Vortum-Mullem te benutten, en tegelijkertijd de vraagstukken die op ons afkomen in onderlinge samenhang op te pakken, zetten we samen de schouders onder een dorpsplan.

Dit dorpsplan is gericht op concrete activiteiten voor de korte termijn en gericht op hetgeen wat realistisch en nodig is voor de aankomende jaren. In dit licht is op 6 mei en 1 juli een sessie met bewoners georganiseerd, als onderdeel van de integrale aanpak die door Wonen Vierlingsbeek samen met de gemeente Boxmeer en zorgorganisatie Pantein in het voorjaar van 2013 is opgezet. Het doel: met eigen verantwoordelijkheid van bewoners en ondersteunt vanuit professionals komen tot een dorpsvisie met concrete acties voor de komende vier jaar.

Verantwoordelijk burgerschap

Met deze opzet wordt een bewust appel gedaan op 'verantwoordelijk burgerschap'. De bewoners zijn aan zet om actie te ondernemen en kansen te verzilveren om de vitaliteit te versterken. Professionals ondersteunen daar waar nodig en helpen de bewoners om goede ideeën en acties tot uitvoer te brengen. Dit betekent dat niet het aanbod, maar de vraag vanuit Vortum-Mullem leidend is voor een gezamenlijke succesvolle aanpak. Op deze manier wordt het voortouw gegeven aan de bewoner(s).

Opzet

Het dorpsplan zoals dit voor u ligt is het resultaat van deze aanpak, waar vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid:

- op korte en kernachtige wijze de huidige situatie van Vortum-Mullem is beschreven en in beeld gebracht (hoofdstuk 2);
- de gewenste situatie aan de hand van de kaart is beschreven (hoofdstuk 3), en;
- deze is vertaald naar de te nemen stappen, inclusief te nemen verantwoordelijkheid (hoofdstuk 4).

Tot slot wordt in hoofdstuk 5 de evaluatie beschreven, inclusief de wijze waarop de acties worden gemonitord.

2. Huidige situatie Vortum-Mullem

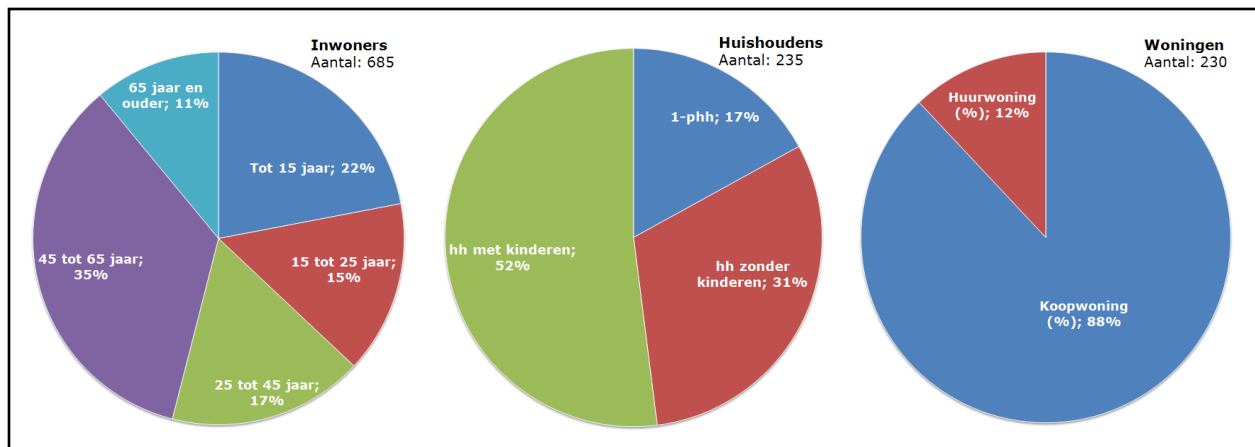
Vortum-Mullem is gelegen tussen Sambeek (Boxmeer) en Groeningen. Het is een langgerekt dorp gevormd tussen de spoorlijn Nijmegen-Venlo en de provinciale weg tussen Boxmeer-Vierlingsbeek. De meeste bebouwing is gelegen rond de Sint Cornelisstraat, de centrale weg door het dorp. Vortum-Mullem telt ongeveer 230 woonadressen en 685 inwoners (CBS, 2012).



Centraal in het dorp staat de St. Corneliuskerk waarin de Onze Lieve Vrouwe Parochie is gevestigd. Aan het kerkplein zijn tevens het Gemeenschapshuus en de basisschool gevestigd. Een echte traditie in het dorp zijn de metworstrennen die ieder jaar op carnavalsmaandag plaatsvinden.

Bevolkingsopbouw en woningbezit

De huidige bevolkingsopbouw van Vortum-Mullem en eigendomssituatie van het woningbezit in



Vortum-Mullem zijn als volgt verdeeld:

Bron: CBS (2012)

De figuren laten zien dat bijna de helft van de inwoners van Vortum-Mullem (46%) 45 jaar of ouder is, waarvan 11% ouder dan 65 jaar. Het aandeel huishoudens met kinderen en zonder kinderen is respectievelijk 52% en 31%. Het aandeel eenpersoonshuishoudens is 17%. De verwachting is dat met de vergrijzing het aandeel 65-plussers, en daarmee ook het aandeel een- en tweepersoonshuishoudens zonder kinderen zal toenemen.

Waar het gaat om de woningmarkt kent Vortum-Mullem een verhouding van 88% koopwoningen, tegenover 12% huurwoningen. Dit percentage huurwoningen kan opgesplitst worden in 9% bezit van overige verhuurders en 3% bezit van Wonen Vierlingsbeek (7 woningen).

Kansen en bedreigingen

Op 6 mei en 1 juli is een bijeenkomst georganiseerd waarin bewoners voor de komende jaren hebben gekeken naar de:

- Kansen: wat zijn de sterke punten van Vortum-Mullem en hoe deze in te zetten om de komende jaren de vitaliteit van de kern te versterken?
- Bedreigingen: wat zijn de ontwikkelingen die de vitaliteit van Vortum-Mullem als dorp onder druk zetten en waarop actie moet worden ondernomen.

Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

KANSEN	BEDREIGINGEN
<p>Voorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De kerk heeft voldoende ruimte en mogelijkheden om ook voor andere functies dienst te kunnen doen; clustering van sociale activiteiten en functies die nu elders plaatsvinden. <p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bouwen moet aantrekkelijker (goedkoper) gemaakt worden, een lagere grondprijs is van belang om dit mogelijk te maken. ➤ De seniorenwoningen van Wonen Vierlingsbeek weer aantrekkelijk maken (uitstraling) en laten voldoen aan de huidige eisen. <p>Recreatie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Er ligt een sportveld dat beter benut kan worden door het organiseren van wedstrijden en/of activiteiten. ➤ Vortum-Mullem ligt dicht bij de Maas, dit biedt kansen om recreatie en toerisme te organiseren om onze kern aantrekkelijker te maken. Daarnaast zijn plaatsen als Nijmegen (30 autominuten), Venray (15 minuten) en Boxmeer (5 minuten) goed bereikbaar vanuit het dorp. <p>Onderwijs</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Op dit moment een goede basisschool waarin onder meer wordt gewerkt met slim-fit, met passend onderwijs waarbij ook kinderen uit andere dorpen worden getrokken. 	<p>Voorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Er zijn verschillende 'sociale gebouwen' in het dorp, tezamen zijn dit er teveel. ➤ Café Spoorzicht staat op dit moment te koop, onduidelijk wat hier mee gebeurt als het niet verkocht wordt. ➤ Het aantal mensen dat naar de kerk gaat wordt steeds kleiner, het voortbestaan van de kerk staat hierdoor onder druk. <p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Jongeren en ouderen verlaten het dorp omdat er voor hen niet voldoende geschikte woningen zijn. ➤ Het dorp mist een 'kloppend hart' als centraal punt in het dorp, zowel fysiek als de invulling van dit punt (bijvoorbeeld activiteiten). ➤ Het dorp heeft, bij binnenkomst, geen uitstraling; "Vortum smoelt niet". Ideeën om hier iets aan te doen zijn de afgelopen jaren continu afgeketst. <p>Zorg</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tegen de achtergrond van de toenemende zorgvraag als gevolg van vergrijzing is het de vraag hoe dit in de toekomst wordt georganiseerd. <p>Onderwijs</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het bestaansrecht van de school en de peuterspeelzaal komt, als gevolg van een afnemend leerlingaantal en overheidsbeleid, in het gedrang.

Vortum-Mullem staat, op basis van bovenstaande kansen en bedreigingen, voor een aantal opgaven de komende jaren. Een belangrijk aandachtspunt zijn de vele 'sociale gebouwen' zoals de kerk, het Gemeenschapshuus, het jeugdhuis, het café en het gebouw bij de sportvelden. Ieder voor zich zijn de gebouwen klein, maar tezamen zijn deze eigenlijk te groot voor de omvang van het dorp. Clustering hiervan, bijvoorbeeld in/nabij de kerk, zou beter zijn op de lange(re) termijn. Verder ligt er een kans op het gebied van recreatie. De ligging vlakbij de Maas en de sportvelden kunnen gebruikt worden om Vortum-Mullem beter op de kaart te zetten en mensen van buiten het dorp aan te trekken.

De laatste jaren zijn er (weer) enkele bouwplannen in het dorp. Om deze plannen tot uitvoering te brengen, zodanig dat deze bereikbaar zijn voor starters, is het nodig om bijvoorbeeld de grondprijs te verlagen. Naast woningen voor starters, is er mogelijk een vraag van senioren voor voldoende levensloopbestendige woningen (deze vraag is echter nog nooit expliciet benoemd door ouderen zelf). Belangrijk hierbij is in hoeverre bestaande woningen aangepast kunnen worden. Op dit moment staan er twee bouwplannen aan de vooravond van realisatie. In het licht van de leefbaarheid en het creëren van een kloppend hart, is het mogelijk beter om maar met één van deze twee plannen te starten.

Wat door veel van bovenstaande kansen en bedreigingen heen loopt is het belang om samen te werken met andere dorpen. Zowel wanneer het gaat over de scholen als over de (sport) verenigingen.

Op onderstaande kaart zijn de bovengenoemde kansen (groen) en bedreigingen (rood) aangegeven, en is daarmee een samenvattend resultaat van de gemaakte kaarten van de bewoners.



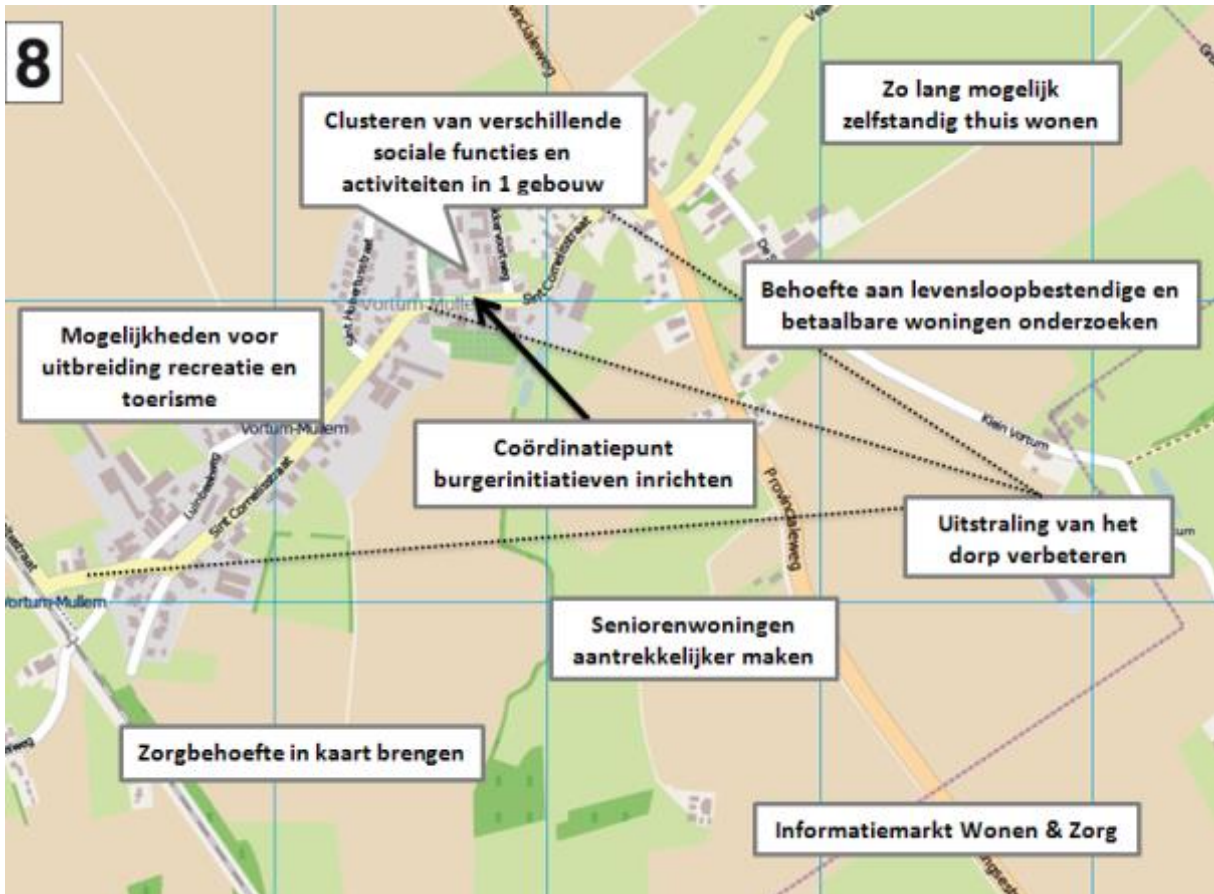
3. Vitaal Vortum-Mullem

Als we met een realistische bril op maximaal vijf jaar vooruit kijken dan zien we dat voor Vortum-Mullem als vitale woon- en leefgemeenschap de volgende acties in gang zijn gezet:

- Voorzieningen**
- ✓ Vanuit de dorpsraad wordt een voorstel gedaan om te komen tot één centrale ontmoetingsplek in het centrum van de kern, waarin verschillende functies zijn ondergebracht en diverse activiteiten (kunnen) plaatsvinden. Dit komt ook de herkenbaarheid en uitstraling van Vortum-Mullem ten goede.
 - ✓ De dorpsraad doet een voorstel om in deze centrale ontmoetingsplek een punt op te richten waar, ondersteunt door professionals, bewoners aan elkaar ondersteunende diensten aanbieden op het terrein van zorg en welzijn.
- Wonen**
- ✓ Er wordt vanuit de dorpsraad samen met de gemeente, Wonen Vierlingsbeek en Pantein een informatieavond georganiseerd over:
 - de ontwikkelingen op het terrein van wonen en zorg;
 - wat deze ontwikkelingen betekenen in de praktijk.
 Op deze avond worden specifieke vraagstukken die leven in Vortum-Mullem door de dorpsraad ingebracht.
 - ✓ Er zijn voldoende betaalbare (!) woningen om in Vortum-Mullem te kunnen blijven wonen. Dit betekent dat:
 - de behoefte aan levensloopbestendige woningen wordt onderzocht
 - er wordt bekeken of er voldoende vraag is om goedkope woningen voor starters te bouwen
 - Wonen Vierlingsbeek onderzoekt de mogelijkheden om de aantrekkelijkheid van de seniorenwoningen te verbeteren.
- Zorg**
- ✓ Een initiatiefgroep brengt de zorgbehoefte in Vortum-Mullem in kaart.
 - ✓ Het is van belang dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen in Vortum-Mullem. Mede afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar levensloopbestendige woningen en de zorgbehoefte en de informatiemarkt worden concrete acties later ingevuld.
- Recreatie**
- ✓ Een initiatiefgroep komt met concrete verbeteracties voor de uitstraling van de openbare ruimte in het dorp.
 - ✓ De dorpsraad onderzoekt de mogelijkheden voor uitbreiding van activiteiten op de sportvelden en voor recreatie en toerisme nabij de Maas.

Met het in gang zetten van deze acties wordt onderzocht in hoeverre er een impuls te geven is aan de vitaliteit van Vortum-Mullem. Het uitgangspunt is dat door de bewoners zoveel zelf wordt opgepakt en professionals hier ondersteuning aan bieden.

Het samenhangend pakket van maatregelen op het terrein van *voorzieningen, wonen, zorg* en *recreatie* ziet er op de kaart als volgt uit:



4. Actieprogramma

Bovenstaande acties vertalen zich in het volgende actieprogramma. Per onderwerp en actie is de trekker benoemd. In de meeste gevallen is dit de dorpsraad. Zoals besproken op 1 juli vervult de dorpsraad een belangrijke coördinerende rol. Zij zet uit en bewaakt en kan daarnaast makkelijk en snel schakelen tussen inwoners en professionals. Dit betekent niet dat de dorpsraad zelf alle acties oppakt maar zij maakt, bijvoorbeeld met de inrichting van werkgroepen, bewoners mede verantwoordelijk.

Nr.	Onderwerp	Acties	Trekker
1.	Het clusteren van verschillende sociale functies en activiteiten in 1 gebouw	De dorpsraad doet een voorstel om te komen tot één centrale ontmoetingsplek in het centrum van de kern, waarin verschillende functies zijn ondergebracht en diverse activiteiten (kunnen) plaatsvinden. Daarbij worden de exploitanten nauw betrokken en waar nodig ook de gemeente Boxmeer en Wonen Vierlingsbeek.	Dorpsraad samen met exploitant
2.	Coördinatiepunt burgerinitiatieven inrichten	De dorpsraad doet een voorstel om in de centrale ontmoetingsplek een punt op te richten waar, ondersteunt door professionals, bewoners aan elkaar ondersteunende diensten aanbieden op het terrein van zorg en welzijn. Voor de aansturing wordt een werkgroep in het leven geroepen en deze werkt tevens aan kennisopbouw (bijvoorbeeld stichting kleine kernen, andere dorpen, gemeente/provincie).	Dorpsraad
3.	Informatiemarkt wonen en zorg organiseren	Er wordt een informatieavond georganiseerd over de (on)mogelijkheden om zelfstandig thuis te wonen in Vortum-Mullem door de dorpsraad, Pantein, gemeente Boxmeer en Wonen Vierlingsbeek. De dorpsraad bepaalt samen met genoemde partijen de agenda.	Dorpsraad
4.	Behoefte aan levensloopbestendige en betaalbare woningen onderzoeken	Onderzoeken behoefte levensloopbestendige woningen, aanpasbaarheid en starterwoningen door initiatiefgroep Vortum-Mullem.	Dorpsraad
5.	Seniorenwoningen aantrekkelijker maken	Wonen Vierlingsbeek onderzoekt de mogelijkheden om de aantrekkelijkheid van de seniorenwoningen te verbeteren.	Wonen Vierlingsbeek
6.	Zorgbehoefte in kaart brengen	Een initiatiefgroep brengt, in nauw overleg met Pantein, de zorgbehoefte in Vortum-Mullem in kaart.	Dorpsraad
7.	Zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen	Aansluiten op actiepunt 3, 4 en 7 alvorens hier gericht actie op te ondernemen.	Dorpsraad
8.	Uitstraling van het dorp verbeteren	Een initiatiefgroep komt met concrete verbeteracties voor de uitstraling van de openbare ruimte in het dorp. Aan de hand van dit voorstel in overleg met de gemeente.	Dorpsraad
9.	Mogelijkheden voor uitbreiding van recreatie en toerisme	De dorpsraad onderzoekt samen met partners de mogelijkheden voor uitbreiding van activiteiten op de sportvelden en mogelijkheden voor recreatie en toerisme bij de Maas.	Dorpsraad

Volgordelijkheid acties

De voorgestelde acties kunnen op verschillende momenten of tegelijkertijd worden opgestart. Belangrijk is wel dat bijvoorbeeld het in kaart brengen van behoeften, vooraf gaat aan het daadwerkelijk inspelen op deze behoefte. Verder is het van belang om acties zodanig te plannen, dat ze goed zijn uit te voeren en er geen overbelasting (bijvoorbeeld van de dorpsraad) plaatsvindt.

Op 1 juli is er een voorstel neergelegd wanneer welke actie op te pakken. Daarin hebben we aangegeven dat het wellicht handig is om te starten met de informatiemarkt (actie 3). De vraagstukken en onderwerpen die hier aan bod komen kunnen in vervolgacties, zoals het onderzoek naar de behoefte aan levensloopbestendige en betaalbare woningen (actie 4) en het in kaart brengen van de zorgbehoefte (actie 6), worden meegenomen.

Overigens kunnen door de tijd heen acties worden geschrapt, doordat deze niet haalbaar of niet meer nodig zijn, en kunnen er nieuwe acties voor in de plaats komen. Het voorgestelde actieprogramma is dan ook geen blauwdruk, maar wordt halfjaarlijks kritisch onder de loep genomen (zie hoofdstuk 5).

5. Evaluatie

Gelet op de voortgang en het commitment van zowel de bewoners (vertegenwoordigd in de dorpsraad), Wonen Vierlingsbeek, de gemeente Boxmeer en Pantein is het van belang dat voor de eerstkomende periode er halfjaarlijks wordt geëvalueerd. Deze evaluatie heeft als doel om:

- de voortgang van in gang gezette acties te monitoren;
- (nog) niet in gang gezette acties verder voor te bereiden dan wel te stimuleren;
- waar wijzigingen zich voordoen en/of acties niet haalbaar zijn dit tijdig met elkaar te bespreken.

De evaluatie vindt plaats aan de tafel van de dorpsraad waarbij Pantein, Wonen Vierlingbeek en gemeente een onderdeel vormen van de reguliere agenda. De evaluatie voor het dorpsplan van Vortum-Mullem vindt plaats in het Café Spoorzicht te Vortum-Mullem. Voor 2014 zijn de evaluaties als volgt:

Data evaluatie:

- April 2014
- September 2014

Het dorpsplan, een 'levend document'

Belangrijk hierbij is dat dit dorpsplan een 'levend' document is. Indien noodzakelijk moeten acties geschrapt of toegevoegd kunnen worden aan het plan. Bijvoorbeeld omdat er na onderzoek geen behoefte blijkt te zijn of een bepaalde ontwikkeling vraagt om het toevoegen van een nieuwe actie. De verantwoordelijkheid om de aanzet te geven en acties voor te bereiden ligt bij de inwoners van Vortum-Mullem zelf. De dorpsraad verzorgt de coördinatie omdat zij veelal de juiste personen in het dorp weet te vinden en deze kan aanspreken. Daarnaast kan zij vragen uitzetten bij de diverse professionele partners zoals de gemeente Boxmeer, zorgorganisatie Pantein en Wonen Vierlingsbeek.

Betrokkenheid partners

De nu betrokken partijen Wonen Vierlingsbeek, Pantein en de gemeente hebben samen met de bewoners de aanzet voor dit dorpsplan gegeven. Deze partners zullen dan ook samen met de bewoners het voortouw nemen om acties voor elkaar te krijgen. Mede ingegeven door de vraag die leidend is kan de inzet echter breder liggen dan alleen bij deze partners. En dit heeft voordelen. Zo brengt elke partner die direct betrokken is bij de vitaliteit van Vortum-Mullem andere kennis en kunde in, en kan een bijdrage leveren in het oppakken van vraagstukken samen met bewoners. Wonen Vierlingsbeek, Pantein en de gemeente zullen zich dan ook inzetten om indien nodig vanuit het eigen netwerk vragen van bewoners te verbinden aan de benodigde expertise.

Bijlage 1 – uitwerking acties

Nr.	Onderwerp	Acties	Trekker/Werkgroep	Wanneer
1.	Multifunctionele accommodatie	<ul style="list-style-type: none"> - Inventariseren en in beeld brengen van de huidige functies en activiteiten die plaatsvinden op verschillende locaties in het dorp. Denk hierbij aan het jeugdhuis, het Gemeenschapshuus, de school, peuterspeelzaal, de kerk, nog meer? - Bespreken met de betrokken partijen wat mogelijk is binnen de huidige accommodatie en wat voor mogelijkheden er zijn richting de toekomst en dit vastleggen. - In beeld brengen van de subsidiemogelijkheden. - Opstellen plan voor nieuw accommodatie en afstemmen met betrokken instanties (exploitanten, de dorpsraad, de gemeente Boxmeer en Wonen Vierlingsbeek) 	Trekker: ? Werkgroep: Jacob Fleuren Herman van Bree Maarten Ebben	Eind 2013 Juni 2014
2.	Wonen	- Werkgroep gaat samen met Wonen Vierlingsbeek onderzoeken of er voldoende vraag is naar betaalbare woningen voor starters.	Trekker: ? Werkgroep: Geïnteresseerden voor starterswoningen	Oktober 2013
2.	Wonen	- Wonen Vierlingsbeek en de Gemeente Boxmeer onderzoeken wat de behoefte is aan levensloopbestendige woningen is. Belangrijke vraag hierbij is in hoeverre bestaande woningen aanpasbaar zijn. Ook eigen werkgroep? Aanhaken bij de bond van ouderen	Wonen Vierlingsbeek Gemeente Boxmeer	Oktober 2013
2.	Wonen	- Wonen Vierlingsbeek onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor de bejaardenwoningen. Aanhaken bij de bond van ouderen	Wonen Vierlingsbeek	Oktober 2013
2.	Wonen	- Zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Aansluiten op bovenstaande punten. Indien behoefte hiermee verder gaan.		
3.	Zorg en welzijn	Het (virtueel) inrichten van een punt van waaruit vrijwilligers die in de kern actief zijn worden aangestuurd en zich kunnen aan- en afmelden voor een activiteit of vragen op terrein van zorg/welzijn. Voor de aansturing wordt een werkgroep in het leven geroepen en deze werkt tevens aan kennisopbouw (vb. stichting kleine kernen, andere dorpen, gemeente/provincie).	Trekker: ? Werkgroep: Henk Broeren Wilhelmien Roelofs	Eind 2013
4.	Presentatie en PR	Er wordt een werkgroep opgestart die met de Gemeente Boxmeer en belanghebbenden om tafel gaat om de mogelijkheden tot verbetering van de openbare ruimte en een betere PR voor Vortum in kaart te brengen.	Trekker: ? Werkgroep Ingrid Bongarts	Eind 2013

Dorpsplan Vortum-Mullem (2013)

5.	Mogelijkheden voor uitbreiding van recreatie en toerisme	De dorpsraad onderzoekt de mogelijkheden voor uitbreiding van activiteiten op de sportvelden en mogelijkheden voor recreatie en toerisme bij de maas.	Trekker: ? Werkgroep: ?	?
6.	Welkom	De werkgroep Welkom zorgt ervoor dat mensen die nieuw in ons dorp komen wonen een welkom/informatie pakket krijgen met informatie over Vortum-Mullem	Trekker: Petra Broeder Werkgroep: Wilma Jacobs, Maria Ebben	Eind 2013
7.	Kermis	De werkgroep vanuit de dorpsraad organiseert elk jaar de activiteiten rondom de kermis	Trekker: Pedro Lamers Werkgroep: Frans Broeder, Lino Litjens, Mark Martens, Frans Broeder, Patrick Denissen, John Ebben	Loopt